Gemeente Oldenzaal

1. Inleiding

Wij bieden u de Programmabegroting 2027 aan. Met deze begroting zetten wij de eerste stappen in de uitvoering van het college-uitvoeringsprogramma 2026-2030. De ambities die we samen hebben vastgelegd, vertalen we naar maatregelen en investeringen die zichtbaar en merkbaar zijn voor inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners. Ook leggen we de financiële koers vast voor de komende jaren.

We bouwen verder aan een betrokken en toekomstbestendig Oldenzaal
Oldenzaal is een stad met een sterk sociaal karakter, een actief verenigingsleven en betrokken inwoners. Tegelijkertijd staan we voor uitdagingen op het gebied van wonen, zorg, leefbaarheid, economie en gemeentelijke financiën. In deze begroting maken wij duidelijke keuzes. Keuzes die aansluiten bij wat inwoners belangrijk vinden en die bijdragen aan een gemeente die dichtbij, duidelijk, doordacht en daadkrachtig is. Deze vier kernwaarden vormen de basis van het college-uitvoeringsprogramma en daarmee ook van deze begroting.

Dichtbij
Wij willen een gemeente zijn die dichtbij inwoners staat. Daarom investeren wij in toegankelijke dienstverlening, begrijpelijke communicatie en participatie. Inwoners worden eerder betrokken bij ontwikkelingen en besluiten die hun leefomgeving raken. Zo versterken wij de verbinding tussen samenleving en gemeentebestuur.
Ook investeren wij in sterke wijken en gemeenschappen. Een sterke stad begint immers in de wijk. Daarom stimuleren wij initiatieven van inwoners, ondersteunen wij ontmoetingsplekken en werken wij samen met inwoners en partners aan veilige, schone en aantrekkelijke buurten waar mensen naar elkaar omzien en mee kunnen doen.
Binnen het sociaal domein zetten wij in op ondersteuning dichtbij huis. Door de sociale basis te versterken en preventie centraal te stellen, zorgen wij ervoor dat inwoners tijdig passende hulp krijgen wanneer dat nodig is.

Duidelijk
Inwoners mogen verwachten dat de gemeente helder is over plannen, keuzes en verwachtingen. Met deze begroting maken wij inzichtelijk welke ambities wij willen realiseren en welke middelen wij daarvoor inzetten. Transparantie, begrijpelijke communicatie en een betrouwbare overheid staan hierbij centraal.
Wij geven uitvoering aan het college-uitvoeringsprogramma met duidelijke doelen, concrete maatregelen en een realistische planning. Zo weten inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad waar wij de komende jaren op inzetten.

Doordacht
Wij bouwen aan een toekomstbestendig Oldenzaal. Daarom investeren wij in opgaven die bepalend zijn voor de kwaliteit van leven in onze stad, nu en in de toekomst.
De druk op de woningmarkt blijft groot. Daarom zetten wij in op meer regie op volkshuisvesting en de ontwikkeling van passende woningen voor starters, gezinnen en senioren. Daarbij bouwen wij zorgvuldig binnen de bestaande grenzen van de stad, met oog voor leefbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid.
Ook binnen het sociaal domein maken wij keuzes die bijdragen aan een houdbaar voorzieningenniveau op de langere termijn. Wij kijken daarbij niet alleen naar de uitdagingen van vandaag, maar ook naar de gevolgen van besluiten voor toekomstige generaties.

Daadkrachtig
Ambities krijgen pas waarde wanneer zij worden uitgevoerd. Met deze begroting zetten wij concrete stappen om onze doelen waar te maken. Wij investeren in wonen, leefbare wijken, ondersteuning voor inwoners en een gemeente die toegankelijk en betrokken is.
Daarnaast blijven wij investeren in een levendige en economisch sterke stad. Een aantrekkelijke binnenstad, ruimte voor ondernemerschap en een sterk verenigingsleven zijn essentieel voor een vitaal Oldenzaal. Daarom blijven wij investeren in de binnenstad, sport, cultuur en economische ontwikkeling.

Financiële verantwoordelijkheid
De programmabegroting 2027 is sluitend. De meerjarenraming laat vanaf 2028 echter structurele tekorten zien, waardoor de begroting nog niet duurzaam in evenwicht is. Daarmee stellen wij in 2027 een plan van aanpak op dat richting geeft aan het herstel van een structureel sluitende meerjarenbegroting. De uitwerking hiervan leggen wij vast in de Kadernota 2027. Daarbij maken wij keuzes ten aanzien van ambities, investeringen, gemeentelijke taken en het voorzieningenniveau. Het komende jaar staat daarom niet alleen in het teken van uitvoering, maar ook van het maken van keuzes die nodig zijn om de financiële positie van de gemeente op de langere termijn te versterken.

Samen werken aan Oldenzaal
De voorliggende Programmabegroting 2027 laat zien dat wij met vertrouwen vooruitkijken. Wij bouwen voort op wat goed gaat, pakken uitdagingen aan en geven uitvoering aan de afspraken uit het college-uitvoeringsprogramma. Daarbij blijven wij in gesprek met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en uw raad.

Samen werken wij aan een Oldenzaal waar het prettig wonen, werken, ondernemen en ontmoeten is. Een stad die dichtbij haar inwoners staat, duidelijk is over haar keuzes, doordacht kijkt naar de toekomst en daadkrachtig werkt aan de opgaven van vandaag en morgen.

1.1 Financiële hoofdlijn

Met deze programmabegroting geven we een actueel beeld van de financiële positie van de gemeente voor 2027 en de daaropvolgende jaren. Daarbij houden we rekening met de belangrijkste landelijke en lokale ontwikkelingen.

Algemeen

We blijven voor een belangrijk deel afhankelijk van financiële ontwikkelingen bij het Rijk. Met extra middelen van het Rijk zijn de tekorten die eerder voor gemeenten werden verwacht deels opgevangen. Daardoor hebben gemeenten op korte termijn meer financiële ruimte gekregen.

Tegelijkertijd blijven de financiële vooruitzichten voor de komende jaren onzeker. Gemeenten ontvangen minder extra middelen van het Rijk, terwijl de druk op gemeentelijke taken groot blijft. Dit geldt vooral voor het sociaal domein.

Sinds 2024 geldt een nieuwe financieringssystematiek voor het gemeentefonds. Deze systematiek zorgt voor meer stabiliteit in de ontwikkeling van de gemeentelijke inkomsten. Voor de indexering van lonen en prijzen sluiten wij hierbij aan.

Bij het opstellen van deze programmabegroting hebben we rekening gehouden met de meest recente landelijke en lokale ontwikkelingen. Tegelijkertijd blijven wij als college richting het Rijk nadrukkelijk aandacht vragen voor de financiële positie van gemeenten. Wij krijgen structureel nieuwe taken en verantwoordelijkheden, zonder dat daar altijd voldoende structurele middelen tegenover staan. Wij blijven daarom benadrukken dat een goede uitvoering van deze taken vraagt om een structurele en toereikende financiële bijdrage van het Rijk.

Begrotingsuitgangspunten

We hebben de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarbij houden we rekening met de geldende wet- en regelgeving, de richtlijnen van de provincie en de meest recente informatie van het Rijk.
We baseren de begroting op realistische ramingen van baten en lasten. Daarbij houden we rekening met ontwikkelingen in het gemeentefonds, loon- en prijsstijgingen, het sociaal domein en andere landelijke en lokale ontwikkelingen.

Aansluiting bij de indexeringssystematiek van het Rijk
Voor de indexering van onze lasten sluiten we aan bij de systematiek van het gemeentefonds. Het Rijk baseert de prijsontwikkeling van het gemeentefonds op de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Door dezelfde systematiek te gebruiken, zorgen we voor een stabiel, transparant en voorspelbaar financieel kader.
We indexeren de lasten jaarlijks op basis van de vastgestelde uitgangspunten voor lonen, prijzen, subsidies en het sociaal domein. Wijkt de werkelijke kostenontwikkeling hier sterk van af, dan kunnen we via de planning- en controlcyclus bijsturen.

Financiële onzekerheden
We blijven rekening houden met financiële onzekerheden voor de komende jaren. Ontwikkelingen in het gemeentefonds, het sociaal domein en nieuwe maatregelen van het Rijk kunnen invloed hebben op onze financiële positie. We volgen deze ontwikkelingen nauwgezet en verwerken nieuwe inzichten in de planning- en controlcyclus.

Financiële uitgangspunten
Voor de programmabegroting 2027 hanteren we de volgende uitgangspunten:

Omschrijving	Grondslag
Lonen	2,50%
Prijzen	2,50%
WMO/Jeugd (OvA)	1,77%
Subsidies	2,50%
Belastingen	2,50%
Leges en tarieven	Kostendekkend
Omslagrente	0,55%
Algemene uitkering (gemeentefonds)	Meicirculaire

Toelichting
Belastingen, leges en tarieven
De gemeentelijke belastingen worden jaarlijks aangepast op basis van de vastgestelde uitgangspunten. Voor leges en tarieven geldt als uitgangspunt een zo hoog mogelijke kostendekkendheid binnen de wettelijke kaders. Voor sommige tarieven kan de gemeenteraad besluiten hiervan af te wijken.

Wmo en Jeugd
Voor de indexering van Wmo- en jeugdzorgcontracten wordt rekening gehouden met de geldende Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA), voor zover hierover afspraken zijn gemaakt met zorgaanbieders.

Omslagrente
De omslagrente wordt jaarlijks bepaald volgens de BBV-voorschriften en de financieringspositie van de gemeente. Deze rente wordt toegepast bij investeringen en grondexploitaties. Een nadere toelichting staat opgenomen in paragraaf 5.4.3 Renteresultaat.